

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, November 9-dik napján, 1813-dik esztendőben.

A' tsatázó mezőkről.

A' nagy ármáda fő hadi szállásáról, Schmalkandenből, a' hova Octob. 29-dikén érkezett - meg ő Cs. K. Felsége, ilyen hivatal szerént való tudósításokat kaptunk: —

Az Austriai és Bavariai egyesült seregekkel Octob. 24-dikén megérkezett Gróf *Wrede*, rendkívül való iparkodással tett útazása után, *Würtzburghoz*, 's erre, mint-hogy azt a' Frantzia Komendáns egyezéssel feladni nem akarta, Oktob. 26-dikára virradó éjjel 80 ágyúkkal tüzelteni kezdett; 26-dikban által adta Fr. Gen. *Turreau* a' várost capitulációval, mellynek ereje szerént a' Fr. őrző sereg a' kastéjba vonta - bé magát: Gróf *Wrede* pedig, kinek seregei alig várják hogy a' Frantzia ármádát béérhessék, 's azzal megmérkezhessenek, innét olly sebességgel előbre nyomult, hogy 28-dikban már *Hannanba* érkezett vala, a' honnét hat ezer Frantziák *Eankofurtum* felé futottak - el; de ide is elegendendő sereget küldött utánok Gr. *Wrede*. A' Napoleon Császár' ármádája olly nagy sebességgel hátrál, hogy alig érhetik utol a' szövetséges seregeknek előljáró tsapatjai. A' *Gotha*, *Eisenach*, és *Vach* felé menő utak, a' mellyeken hátrálását eddig folytatta, nyilvánosságos bizonyosságai az ő ármádája tökéletes elszélesztődésének; a' holt testek naponként szaporodnak az

úton, az éhség és hűvadtság miatt ezrenként elhulló emberek többire előbb elhalnak, hogy sem az ispotalyokig érkezhessenek. Az utak mellett lévő erdők néhány mértföldnyire azon szökevényekkel, betegekkel, és egyéb elkénszeredett katonákkal vannak tele, kiket a' falusi lakosok magoktól kizártak. Az ágyuk és tajgák szerteszéllyel az úton vagy vizekbe hányva hevernek. Azoknak vallástételek szerént, a' kik tavaly az Orosz táborozásban jelenvoltak, éppen olyan a' Frantzia ármáda, mostani hátrálása, mint a' tavalyi volt *Moskautól* a' *Beresina* felé. Mint akkor, most is mindenütt az ellenséges ármáda körül zsibong a' szövetségesek' könnyű lovassága, a' melly miatt sem jobbra sem balra el nem távozhat az előtte nyilván lévő keskeny lánegról; a' kik egyenként találatnak mind elfogattatnak; a' mi könnyű seregünk a' szoros utak' torkainál már előre várják az ellenség' tsapatjait és ágyúkkal köszöntik őket. Így tselekedett Kozák fővezér Gróf *Platow* Oktob. 27-dikén *Rastdorf*nál; gyenge lévén arra, hogy az egész futó sereg' útját elállja, azt tselekedte, hogy úgy szegeztette néki az ágyúkat, hogy annak tüze alatt kellett nagy kárvalással elmenni az ellenséges tsapatoknak, a' kiknek úgy szólván a' szövetségesek' könnyű lovassága teszi most gyakran az ő előljároikat (megelőzik gyakran őket). —

Gróf *Platowhoz* ismét 6 Német Bataillonok állottak által. A' Svétziai Korona örökös és Gen. *Blücher* is hasonló módon nyomják a' futó ellenséget. Az első közülök reménlette, hogy Oktob. 30-dikán *Kasselbe* megérkezik. Gen. Gróf *Klenau*, a' ki Dresdának vívására küldtetett, oda megérkezett; ezen városban 15 — 18 ezer emberrel van őrizeten Fr. Marschal *St. Cyr*. Gróf *Tolstoy* és Marquis *Chasteler* fogják azt Gróf *Klenauval* békeríteni. — Gróf *Wrede* ilyen proklamátziót bortsátott a' *Frankofurtumi* nagy hertzezség' lakosaihoz: —,

„Mint hogy ő Királyi Hertzezsége a' Frankofurtumi nagy Hertzeg a' szövetséges seregeknek erre felé való közelítésekkor a' maga Státusait elhagyta, és az ő Udvaránál lévő Bavarus Követnek olyan nyilatkoztatást tétetvén, hogy hivatalát elvégződöttnek lenni tartja, ez által kijelentette azt, hogy a' maga eddig való, Német országnak szent és kegyes ügye ellen intézett politikai Systemája mellett meg akar maradni, 's az özszeszövetkezett Hatalmasságokkal magát özszeszátolni nem akarja: kéntelennek lenni szemléli magát az alólírt, mint az Austriai és Bavarus ármáda fő vezére, arra, hogy a' Nagy Hertzegi Státusoknak minden részeit az özszeszövetkezett Fels. Hatalmasságoknak nevekben előreválóképpen elfoglalja és *sequestrálja*; melly végre az alólírt fő vezér a' Nagy Hertzegi Justic-ministert Báró *Albini* urat az özszeszövetkezett Fels. Hatalmasságoknak nevekben már megeskette, 's réa' bizta, hogy ő a' Nagy Hertzezségbéli több ministerekkel a' hűségnek hitét hasonlóképpen tétessék-le: melyhezképpest minden tisztviselői karok hivataljokban megmaradván, azt a' F. szövetséges Hatalmasságoknak nevekben folytatni fogják; a' melly rendelés nyilvánóságos bizonyságául szolgál azon jó indulatnak, mellyel ő Felségek a' Nagy Hertzegi alattvalókhöz viseltetnek. A' fegyveres seregek jó hadi fenytéket fognak tar-

tani: de a' lakosoktól is ahozképpest való kész engedelmesség és jó akarat várattatik. Költ a' fő hadi szálláson *Hannauban*, Okt. 28-ikán, 1813-bón. —,

„Gróf *Wrede*, lovasság' Generálissa.

A' *Würtzburgi* Országlószék közönséges hirdetést adott ki arról, hogy a' *Rénusi* szövetségről lemondván, az özszeszövetkezett Hatalmasságokhoz tsátolja magát.

A' *Westpháliai* Királynak a' maga Státusaiból lelt eltávozását ilyen jelentés által adták hírül a' ministerek a' népnek: — „Ő Felségét a' Királyt arra indították a' szorgató környülállások, hogy Státusaiból eltávozzék. Midőn ő Királyi Felsége ezeket egy szempillantatig ide hagyja, bízik hűséges alattvalóinak jó indulatjokhoz, hogy eránta ezután is azzal a' hajlandósággal viseltetnek, 's oly tsendességben fognak maradni, mint a' mellyel magokat mindenkor megkülömböztették. Költ *Kasselben* Oktob. 24-dikén.“

A' Bavariai Koronaörökös minden Bavarus katonának, a' ki egy Frantzia Sasot elfog 600, a' ki egyéb féle gyalog vagy lovas zászlót elfog 300 forint jutalmat ígért. (A' Frantzia armadánál a' nevezetesebb Regimenteknek Sassok, a' többeknek zászlók van). A' Bavarus Király ilyen hirdetést intézett a' maga népeihez: —,

„Az én népemhez! En magamat, függetlenségünknek megtartatása, a' közönséges békességnek helyreállittatása, a' szabad kereskedést oltalmazó, a' szorgalmatoskodást elevenítő, 's ily módon a' népeknek elenyészett boldogságokat helyrehozó egyenlőség' mértékének a' Hatalmasságok között állandó módon lejendő megfundáltatása végett, az Európai leghatalmasabb Fejedelmekkel özszeszátoltam. A' ti fiaitok és atyátokfiai az Austriai vitéz seregekkel egyesülvén, kiállottak, hogy ezen nagy célért való szent viaskodásban részesüljenek. De hathatósan kell segitenünk az egyesült seregeknek ditsősséges iparkodá-

saikat; bátorságossá kell tennünk az igaz ügynek triumfusát a' szerentse' ábrázatjának változandósága ellen. Szükség tehát az, hogy népeimnek egész erejek kifejtődjenek! —

„*Bavarusok!* a' ti katona őseitek viaskodtak, hűségesen a' halálig, a' magok Fejedelmeiknek hazai zászlóik alatt, mikor az igaz ügyet és szabadságot kellett védelmezni. Hasonló nagyságú eszközöknek elővétettetésekét kívánják ma hasonló felleges célzások. Miképpen kellessék ezt kinekkinek közzületek érteke szerint elősegélleni, különös rendelések által fog meghatároztatni. Míg a' kisebbik fiam a' tieitekkel egyetemben a' seregeknek sorai-ban viaskodik az igaz ügy mellett, a' nagyobbik az alatt a' felkelő egész népet fogja vezérelni. A' nemzet nemesebbjei legyenek az első a' körülette való öszszegyülekezésben! Az a' készség, mellyel az 1812-dik esztendőbeli táborozás' szerentlenségei után az én szavamra egy új ármádát kevés hónapok alatt kiállítottatok, helyhezette bátorságba koronám' tekintét, és azt, hogy ezen fontos kimenetelű környülállások' zivatarai között szabad határozást tehessenek. *Bavarusok!* bízzatok ezután is Királyotokhoz! Maradjatok méltók azon népeknek betsületekre, a' kik magokat vélletek öszszetsatolták; 's ha közeliíteni talál határainkhoz a' veszedelem, lépjetek bátran szembe azzal, 's viaskodjatok vitézül honnyaitokért, betsületetekért, és hazátokért! Költ *Monachiumban*, Okt. 28-dikán 1813-ban. —,

„*Maximilián József.*”

~~~~~

Hünnaut meglepés által foglalta - el Gróf *Wrede*; számos közemberek és tisztek el fogattattak *St. Andre* nevű Generálissal együtt. Ezen verekedés után 6000 Frantziák küldettek - el a' Moguntziával által ellenbélvő hídfedezősántsának védelmezésére (lásd alább). *Hassia* fő városának *Kasselnek* elfoglaltatása után, *Paderborn* felé

mentek el onnét 6000 Frantziák. — Azt írják a' *Hassiai* parasztokról, hogy kegyetlenül üldözik az imittamott elmaradó Frantziákat; mind agyon verik őket. — Némelly tudósítások szerent Marschal *Ney* megsebesedve utazott által Frankofurtumon. — Melly nagy rendetlenséggel kellessék a' Frantzia ármádának folytatni a' maga bátrálását, megítélhetni a' következő tudósításból, a' melly Nov. 1-ső napján indult *Norimbergából*: —,

„A' Gróf *Wrede* vezérlése alatt lévő seregek Oktob. 29-dikén már *Hannau* előtt tanyáztak, mikor még a' Napoleon ármádája *Fulda* felől arra felé folytatta az útját, két szárnyai felől és hátulról kísértetvén a' szövetségesek' száguldozó csoportjaiktól. E' különös hátrálás; a' többek között igen jelesen folytatta útját egy Frantzia sereg *Fulda* felől *Frankofurtum* felé: Elöl ment egy Frantzia tsapat; ezt kísérték néhány száguldozó tsapatjaink; ezek után jött maga Napoleon Császár egy ármádával, mellynél vannak a' testörzői is; utánna ismét néhány száguldozó tsapatjaink következtek. — Már a' Gróf *Wrede* seregével is öszszetsatolták 12,000 Kozákok magokat, — A' hadi foglyok oly számos a' szövetséges seregeknél, hogy ezek már nem is igen gondólnak vélek, még kísértőket sem adnak melléjük, hanem tsak rendelést adnak eleikbe, hogy merre felé vegyék útjokat.

Közönséges levelekben olvassuk, hogy *Hannau* tájján Oktob. utolsó napjaiban heves öszszetsapások történtek volna az arra felé hátráló ellenséggel, mellyek után ez *Frankofurtum* városát is tsendesen oda hagyván, oda 30-dikban reggel egy Bavariai könnyű lovas osztály bészállott, 's Nov. 7-ik napjára a' nagy ármáda fő hadi szállását is várták oda (lásd alább erről is)

A' *Lipsiai* újságban írják, hogy a' Frantzia Marschal Hertzeg *Poniatowszky* holt testit közel *Lipsia* mellett találták - meg az *Elster* viziben, és 26-dikban te-

mették - el nagy pompával. Két puskagolyóbis lövést találtak a' testin. A' Lipsiából való futás alkalmatosságával éppen *Napoleon* Császár mellett lovagolván által egy keskeny hídon, a' lova elbukott véle, 's ő a' vízbe esvén, így történt óda fulladása. (Erről mások másképpen írtak volt eleintén). — A' Szakszóniai seregeknek organisálására, ugyan tsak Szakszóniai volt, most pedig Orosz Gen. *Thielmann* rendeltetett ki.

Lipsiában az October' eleétől fogva ennek 21-ikéig a' Svétziai és Északi Nemet armádáknál történt dolgokról környülállásos tudósítást adatott - ki a' Svétziai Korona örökös, melly a' következendő nevezetes kifejezéseken végződik: —,

„Megfoghatatlan dolog, hogy az az ember, a' ki már 30 rendes ütközetekben kommandírozott, 's a' hadi ditsőség által, midőn minden régi Frantzia Generálisoknak ditsőségeket a' magáévá tette, illy magasra emeltetett, most a' maga armádáját oly rossz helyen tudta összegyülekeztetni, mint a' hol a' *Lipsiai* ütközet történt, a' hol az *Elster* és a' *Pleisze* vizeik az ő háta megett lévén, ezen sippedékes vidéken, 100,000 embereknek és 3000 társzekereknek általköltöztetésekre egy hídjánál több nem volt. Kérdés, hogy ez az ember - é az, a' ki Európát eddig reszkettette?“

Azon Olvasóink, a' kik még el nem felejtették, hogy melly finum színbe tudták a' Frantzia Bülletinek a' magok Orosz országban történt szerentsétlen hátrálásokot öltöztetni; a' kik ezt a' Lipsiai örök emlékezetre méltó ütközetet is már az Austriai, Prusszus és egyéb tudósításokból már vólta képpen tudják; 's a' kik ennek igen fontos következéseit az újságokban még ma is figyelmetességgel olvassák: méltó megítéléssel elolvashatják ugyan ezen Lipsiai ütközetnek Frantzia leírását is. Itt következik, minden jegyzések nélkül, kopaszon, mint a' Frakofurtumi újság, 's ez után

más újságaink is kiadták: —,

„Oktob. 7-dikén útnak indúlt a' Császár Dresdából; 8-dikban Würtzenben, 9-ikben Eilenburgban, 10-ben Dübenben halt. A' *Sléziai* ellenséges armáda, melly már *Würtzenig* jött vala, azonnal visszament a' Mulde bal partjára; fogtuk - el embereit, 's néhány száz szekereit is. Gen. *Reynier* Wittenbergának vette útját, által ment az Albison, letért *Roslau* felé, megkerülte a' *Dessau* hidat, azt elfoglalta, onnét *Ackenhez* ment, 's a' hidat ott is elfoglalta. Gen. *Bertrand* az alatt a' Wartenburgi hídhoz nyomúlt, és azt elfoglalta. A' *Moskwai* Hertzeg *Dessau* felé nyomúlt előre, a' hol egy Prusszus osztályra találván, azt Gen. *Delmas* által elkergettette, a' ki itt 3000 embert és 6 ágyút fogott - el. Több Kurirokat elfogtunk fontos tudósításokkal, a' többek közt *Krafft* Urat is. —

„Minekutánna a' Császár ily módon az ellenségnek minden hidjait elfoglalta volna, a' volt a' célja, hogy seregeit az Albison által vigye, annak jobb partján Dresdától fogva Hamburgig tegye a' fordulásokat, Potsdámot és Berlint fenyegetse, 's Magdeburgot a' maga munkálkodásának közép pontjává tegye, a' hol e' végre elegendő eleség és hadi készület találtott. Hanem *Dübenben* értésire esett Okt. 15-dikén a' Császárnak az, hogy a' Baváriai armáda ő tőlle elállván, 's magát az Austriaiakkal össze tsatolván a' *Alsó Rénus* ellen fenyegetődzik. Ez a' képzelhetetlen elpártolás több Fejedelmeknek elpártolásokat is gondoltathatta, 's arra határozta a' Császárt, hogy a' maga előbbeni hadi munkálkodásának lineájára térjen vissza; ez igen kedve len változás vala, azért, hogy már a' *Magdeburg* felé való munkálodásra mindenek készen állottak. De híjába, minthogy így Frantzia országtól elszakadva és minden közösülés útja nélkül kellett volna lenni az armádának egy hónapig, a' melly dolog még akkor, mi-

kor a' Császár a' maga plánumát tsinálta, semmi kedvetlenségekkel öszszeköttetve nem volt. Most pedig nem így vala már a' dolog, a' midőn Austria hirtelenséggel két új armádát kapott keze alá, t. i. a' Bavarit, és azt, a' mellyel néki külömben Bavaria ellen kellett volna tsatáznia. —

„A' *Nápolyi* Király, a' ki *Freiburg*-nél maradott vala, ezen időközben Okt. 7-dikén parantsolatot kapott, hogy állását változtassa - meg, 's vegye útját *Pennig* és *Frohburg* felé. Egy *Austriai* Osztály, a' mely *Augustenburgnál* állott, akadályoztatta ezen fordúlást. A' Király parantsolatot kapott ennek megtámadására; ő ezt megverte; több *Batalionokat* elfogott; azután végre hajtotta az eleibe adatott dolgot. t. i. a' jobbra való kanyarodást; az alatt a' *Cseh* országi ellenséges armádának bal szárnya, melly a' *Gen. Wittgenstein* *Orosz* seregeiből állott, *Altenburg* felé nyomúlt vala, 's megértvén azt, hogy a' *Nápolyi* Király állást változtatott, ő ehezképpest *Frohburgnak* vette útját, 's a' bal szárnyát *Bornába* vivén ily módon a' *Nápolyi* Király és *Lipsia* közzé helyhezette magát. A' Király egy szempillantatig sem tétovázott, hanem az ellenségnek nagysebességgel néki fordulván, őtet vissza verte, elvette 9 ágyúját, elfogta 1000 embereit, 's azt az *Elster* vizén túl kergette, minekutánna annak 4 vagy 5 ezer emberből álló kárt okozott. —

„Oktob. 15-dikén így állottak a' *Francia* szakasz armádák: A' Császár fő hadi szállása *Lipsiától* fél órányira *Reidnitzben*, *Gen. Bertrand* a' 4-dik armádjával *Lindenauban*, a' *Nápolyi* Király a' 2-dik 8-dik és 5-dik armádákkal *Dölitzben* és *Libertwolkwitzben*, a' 6-dik *Lindenthálban* állottak; a' 3-dik és 7-dik a' 6-diknak szárnya felé közelgettek *Eilenburg* felől. A' *Cseh* országi nagy armádának egy része a' *Gróf Gyulay* vezérlése alatt *Lindenauval*

átaellenben, egy más része *Zwenkaunál*, a' bal szárnya *Gröbernél*, a' job pedig *Neuhofnál* állottak. A' *Würtzeni* és *Eilenburgi* hidak a' *Mülde* vizén, 's a' *Tauchai* tanya a' *Warthe* mellett, a' mi seregeink által voltak elfoglaltatva; minden környülállás azt mütatta, hogy nagy tsata fog történni. A' mi mozdulásainknak a' lefolyt 6 napok alatt való resultatumai voltak 5000 hadi foglyok, néhány ágyú, és az a' sok kár, mellyet mi az ellenségnek tettünk. *Hertzeg Poniatowszky* ditsősséggel fedte - hé magát. Oktob. 15-dikén kihirdettette vala az ellenséges fő vezér *Hertzeg Schwarzenberg* a' maga armádájánál, hogy a' következő napon közönséges és nagy következésű ütközet fogna történni, a' minthogy ő 16-ikban reggeli 9 órakor valóssággal meg is indúlt ellenünk 's a' maga job szárnyának kiterjesztésén iparkodott; eleinten 3 hosszú tsapatokban láttuk őtet, egyikkel az *Elster* partján *Dölitz* nevű falú felé, a' másikkal *Wachau*, a' harmadikkal *Libertwolkwitz* felé nyomúlui; 200 ágyú jöttek a' 3 tsapatok előtt. —

[A' többi következik.]

B é t s.

Itt tegnap rendkívül való tudósítást adtak - ki, a' melly *Nov. 2-dikán* indúlt a' fő hadi szállásról *Schlüchternből* (*Falda* és *Hannau* között). Ezek a' fontos dolgok találatnak benne: —

„*Gróf Wrede* sietve előre nyomúlt vala *Württembergből* *Hannauhoz*; ezen várost 28-dikban meglepte; 's elfogott egy *Generálist* számos tisztekkel és 1,200 közemberekkel egyetemben; innét *Frankfurtumba* küldötte *Bavarus* *Generális Rechberget*, hogy ezt is tisztítsa - meg az ellenségtől: de úgy, hogy ha igen nagy erő találna réa támadni, magát vonnya vissza a' *Ménus* bal partjára *Sachsenhausenhez*. *Napoleon* Császárnak mindent el kellett követni, hogy megmaradott armádájával a'

Moguntzai hídhöz akár melly nagy áldozattételekkel is megérkezhessék. Az ő előljáró tsapatjai azonközben *Fulda* felől jöven, a' Gróf *Wrede* seregei által, a' mellyek azoknak útjokat *Hannaunál* már ketté vágták vala, hathatósan megtámadtattak, 4000 embereik, többire az ifjú testőrző seregből, 200 tisztekkel együtt elfogattattak; e' történt Oktob. 29-dikén; 30-dikban maga Napoleon Császár egész erejével megtámadta a' Gr. *Wrede*' seregeit a' Hannau felé menő útban két felől: de semmire sem mehetett; hogy a' *Kintzing*-vizén lévő általjarót elfoglalhassa, a' derekát iparkodott a' szövetséges ármádnak által törni; egész lovasságát néki vitte a' nagy úton, kétségbeeső módon: de itt is visszaveretett, 's egész az erdőkig kergettetett. Hat ellenséges Osztályoknak maradványaik 's a' régi és ifjú testőrző seregek ellen verekedtek seregeink megkülönböztetett vitézséggel egész estvig. A' miéink között nagy dicsérettel említettnek a' *Székely* Gyalogok, a' Cs. K. Granatírosok, a' *Schwartzenberg* Ulánusai, a' *Knesevich* Dragonyosai, 's a' *Jósef* Fő Hertzeg Huszár Regimentje. A' nappali véres tsatára következett éjjel, az ágyúkat *Hannaunak* fordította az ellenség, mellyek azt uéhány helyeken meggyújtották: de tsakugyan így is megmaradott abban Gróf *Wrede* egész éjjel: hanem által látván, hogy az ellenségnek fő erejével légyen dolga, a' ki semmi áldozatot nem kíméll azért, hogy hátrálását Moguntzia felé folytathassa, 31-dikben reggeli 8 órakor vissza vontá onnét magát a' *Kintzing* megé, addig, míg az ellenségnek nagyobb ereje ott által ta-

karodott. Ez meg lévén, 's azt is megfontolván Gr. *Wrede*, hogy melly hasznos lenne Hannaunak újabban való elfoglalása által a' még hátrább lévő ellenséges tsapatokat akadályoztatni: még az nap délután ismét elfoglalta azt réárohanás által, maga személyesen menvén a' példátlan bátorsággal rohanó seregek előtt, a' hol halálos lövést kapott a' derekán, mellyet katonáink látván, még jobban felgyulladott bennek a' méreg, és mindent öszszekontzoltak, a' ki ellentállott, 's a' várost ismét elfoglalták, 's meg is tartották. Elfogtak 2 Generálist, számos fő és Stábtiszteket 's köz embereket. A' tudósításnak elindulásakor már 5000-re telt volt a' foglyok száma; két ellenséges Generalisok, *Sulchowszky* és *Sabiello*, két Badeni lovas Regimentekkel együtt, által állottak a' szövetségesekhez. Gróf *Wrede* a' maga halálos megsebesedése után Gróf *Fresnel* Cs. Kir. Feldmarschal-Lieutenantnak adta által a' vezerséget."

Az Olasz ország felé tsatázó seregektől is jó híreink érkeztek. *Triestnek* már a' kastélyát is elfoglalták a' miéink egyezéssel; a' Frantziák szabadon elbocsátattak onnét, de minden ágyúkat és munitziókat ott kellett hagyniok. A' városban 127, a' kastélyban 55 darab ágyút kaptak a' miéink.

Az úgy nevezett *Ets-völgyiben* is kezünkben vannak már minden erősségek a' Trienti kastéllyal egyetemben.

F. M. Lieutenant *Radivojevich Trevisóhoz* közelített, 's *Velentzének* körülvételéhez készült.

A' *Bétsi Cursus* Nov. 9-ik napján: — 100 Forint Conventziós pénz, 156 Forint Váltótredulában. — Egy Császár arany 7 forint 28 kr. — Egy Hollandus arany 7 forint és 26 kr.

Írta Pántzél Dániel.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 24.

A' Magyar Kurir 38-dik darabjához.

Magyar Ország.

Szeged, Mind Szent Havának 8-ikán 1813.

Felséges Urunknak 's Királyunknak leg kegyelmesebb rendeléséből, a' Ngo s. és Tek. Cs. Kir. Tanácsos, a' Kir. Tábla egyik Tagja Lanczi *Lánczy József* Ur, e' városunknak időrűlidőre eddig meggyűlt süllyainak orvoslására e' le folyt nyáron, mint Királyi Biztos kiküldettétvén, nagy megjelenése első szempillantatjában gondos munkájához fogott, bölts kinézéssel, figyelmetes részre hajlás nélkül való szelid indulattal, mindenekben nyilatkoztatta ember 's igasságot szerető jó szívét. Már Sept. 13-ik napján fáradhatatlanul végrehajtott munkálódásinak édes gyümölcstét érzettük. — Ez nap tartatott a' Tiszti-újítás, mellyen reggeli 9 órakor a' Sz. Demeteri fő templomunkban tartattatván Fő Tiszt. Csánádi Kanonok es Esperest Pálfi Sándor Ur által a' *Veni Sancte*, a' tisztelt Biztos Ur, a' midőn innen a' városházba térne a' felfegyverkezett közönséges Polgárság által díszesen tiszteltetett; fogott azután fontos munkájához. Kilentz jeles Férfiakkal, u. m. Damianovits Theodor, N. Bene Antal, N. Szegő János, Cszimeg János, Steinhard János, Bauernfeind András, Vimmer István, Csavargó Péter, BARKÁNYI Ferentz, és Hauzenblasz Dániel Ferentz Urakkal az egyenes és őszinte választásnál fogva ki póttoltatván a' külső Tanács, Lausevics Péter Ur nép-szószólóvá választatott. Ezután Szluha Ádám Ur fő Bíróvá, N. N. Kiss József Ur előbb Tanácsbelinek azután Kapitányvá választódott. Rhé János Ur a' fő Ügyész, Lengyel Pál Ur pedig az Archivariusi tisztseget szép érdemek szerént nyer-

ték meg. Díszesen ment végbe az újonnan választott Tagoknak meghiteltetése tsakugyan a' Sz. Demeteri templomba, mellynek alkalmatosságával a' felfegyverkezett Polgárság megkülömhöztetett tökéletességgel a' Te Deum alatt három salvét sütött el. Jeles nap ez városunkra nézve; ez hozta helyre az óhajtott békét, a' szív megnyúgvást, ez szülte meg a' vizsakodó szívekbe az egyességet és megelegetést, ebbe éledt-fel a' kedves barátság. Mái napig víg polgárjaink örvendetes csoportokban hálálják a' K. Commissarius Urnak boldogító eszközlését, melly az elszenderedett felebaráti szeretetnek és egyességnek szikráját égő lángra felgerjesztette.

Hogy ezta' közönséges polgárság buzgón érzi, tanúja annak a' teguapi nap, mellyen ez, szeretett K. Commissarius Urnak kedvezésére a' városi theatromi palotába szabad bált intézett, a' hova többször is megjelenvén tisztelt Commissarius Ur, Ivádi Ivády Gábor Actualis Urral, és egy különös Deputáció által békésértetvén a' szalába, egy igen ártatlan rajtütéssel fogadtatott, mert megjelenésével a' Játzószin superlátja felvonattatván, egy igen díszes világosítást tűntetett-fel. Egy áldozó oszlopon három égő szív felett ezen lángoló Chronosticon

sInCera CorDa CIVIVM.

az oszlop tábláján pedig

MagnIfICo ConsLIarIo LántzI Iosepho ple DeVota

világított, melly öröm tüzet véghetetlen öröm kiáltások követték. Így olvadtak ártatlan kedvbe a' közönséges polgárok, közebek nyervén nyugodalmok megszerzőjét,

kiben minden kívánságaik megteltek, több ideig mulatván itten a' K. Commissarius Úr meglelégedéssel, a' polgárság virattig leg jobb kedvel vigadott.

N. Györből Okt. 30-dikán, 1813.

A' jelen való igen fontos és véres Háborúnak igen sok vitéz hazánkfiak lettek már áldozatává. Különös megilletődéssel olvastuk az előttünk igen betses Magyar Kurirból is, hogy ama derék Cs. Kir. Generális Mélt. *Andrássy Dávid* Úrnak se kedvezett az irgalmatlan golyóbis.

Ez a' vitéz Hazánkfiak itt Nagy Győrött, az Evangelica fényes Gyülekezetnek kebelében, igen érdemes és tisztelt szüléktől 1762-ikben Decemb. 20-ik napján született. Már 16 esztendő korában Gróf Gyulay Sámuel akkori derék regimentjénél Cs. Kir. Kadéttá; azután négy koronás Fejedelmek alatt, csak nem minden nevezetesebb háborúban magát vitézül viselvén gráditsonként nagyobb nagyobb tiszté; a' 3-ik insurrectio alkalmatosságával a' Tekint. Nográd Vármegyei Nemes Seregnél Oberstlieutenantá; Aspernél az ellenséget seregünk derekán által törni nem engedvén, a' Mária Thérézia nevezetes Rendjének Keresztes vitézévé; Lengyel országban pedig 1812, midőn az Orosz seregen, maga is több sebeket kapván, győzedelmet vett, Cs. K. Generálissá lett. Sok vitézi tettei után, ezen folyó esztendőben, Augustus 27-ik napján, midőn az Austriai Császári seregek a' Drezdai sántzokat vívták, több sebei után egy szerentsétlen golyóbis a' bal részét elsodorván, szörnyű halált halt. Szauer Fő Hadnagy Úr az Adjutánsa, a' golyóbisok zápora között kapta ki, és Drezdától másfél órányira Retnitz nevű Helységnél temette el ezt a' Magyar derék vitézt.

Az itteni N. Evangelica Gyülekezet a' boldogult Generális Úr eránt való nagy

tiszteletét 's halálából vett méjj szomorúságát ki akarván nyilatkoztatni, 14 napokkal előre a' katedrából kijelentette Tiszt. *Fabri Pál* Úr igen érdemes elsőbb Prédikátora által, hogy ezen folyó October hónap 3-ik napját Generális *Andrássy Dávid* ő Mélsósága halálának emlékezetére szenteli. Meg is jelentek az említett napon minden valláson lévők között igen nagy számmal az itteni Evangelicum templomban; és Tiszt. *Sikos István* Úr ide való második igen ékessen szóló Evangelicus Prédikátor olyan gyökeres magyar halotti prédikációt mondott a' *Ditsőség ágyában való meghalásról*, melly a' tárgynak egészen megfelelt. Éljenek az olyan Magyar Prédikátorok, a' kik a' Magyar nagy Hazafiaknak érdemeiket úgy érezni és előadni tudják, mint *Sikos István* Úr!

B u d a.

Oktober 28-dikán a' *Ferdinand* huszár Regimentjéhez tartozó *Veliteseknek* két Osztályaik itt útaztak által az armada felé.

Az Erdelyi önkéntvállalkozottak' szép Vadász serege, ugyan ezen cél felé folytatván útját, October 30-dik és 31-dik napjain megérkezett ide Budára.

Gyermeknevelő kerestetik

Túl a' Dunán, egy magyaros Vármegyében kívántatik egy jó erkölcsű, tanítani tudó és szerető, megért eszű, Reformata vallású Gyermeknevelő 's Tanító, jó nevelésben indult 7 és 8 esztendő két Úrfa-hoz. A' Nevelőben megkívántatik, hogy erköltse és tudománya felől jó Bizonyosság-levelet mutatthasson. — A' szándékozó jelentheti magát *franco*-levele által a' *Nemzeti - Gazda - Hivatalnál*; *Bétsben*, am *Salzgries*, No. 193.